

3. Касич А. О., Онищенко О. В. Еволюція наукових підходів до формування облікової політики підприємства [Текст], м. Кременчук-2013 р. [Електронний ресурс]: Режим доступу — [http://www.kdu.edu.ua/statti/2013-1\(78\)/172.pdf](http://www.kdu.edu.ua/statti/2013-1(78)/172.pdf).

4. Лист Міністерства фінансів України «Про облікову політику» від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793.

5. МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки».

6. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: Затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27.06.13 № 635.

7. НП(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73.

8. Пантелійчук Л. Формування облікової політики — важливий етап роботи підприємства / Л. Пантелійчук // Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — №9. — С. 3–11.

*Михлик Ю.В., студентка ОЕФ, 5 курсу,
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Коршикова Р.С., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності*

ПОРІВНЯННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЕЙ В. БАУМОЛЯ ТА М. МІЛЛЕРА–Д. ОРРА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ЗАЛИШКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Рациональне використання грошових коштів є важливою передумовою забезпечення безперебійної діяльності підприємства. Воно передбачає визначення та підтримку певного залишку грошових ресурсів на мінімально припустимому рівні для забезпечення оплати поточних видатків підприємства.

Актуальність даного питання обумовлена сучасними проблемами управління грошовими потоками підприємства та пошуком ефективних методів підвищення ліквідності підприємства в умовах фінансової кризи.

Вивченню зазначених питань присвятили наукові роботи В. Баумоль, М. Міллер, Д. Орр, Б. Стоун, І.О. Бланк, О.С. Височан, А.М. Поддєрьогін, А.Д. Шеремет та інші. Незважаючи на їхні вагомі наукові результати, єдності думок щодо вибору найкращої моделі встановлення оптимального залишку грошових коштів для забезпечення абсолютної ліквідності підприємства й досі не існує.

Проведений нами аналітичний огляд літератури [1—3] щодо методів і моделей визначення потреб підприємства в грошових коштах з метою оцінки їх оптимального обсягу дозволив визначити, що найпоширенішими є моделі В.Баумоля та М. Міллера—Д. Орра. Тому метою подальшого дослідження є виокремлення позитивних і негативних сторін вказаних моделей з метою визначення найдоцільнішої з них для вітчизняних підприємств.

Сутність моделі В. Баумоля полягає у визначення розміру середнього залишку грошових коштів підприємства з урахуванням обсягу його платіжного обороту. Відповідно до цієї моделі на майбутній період мінімальний залишок грошових коштів прирівнюється до нуля, а оптимальний залишок грошових коштів (він же за моделлю В. Баумоля є максимальним) розраховується за формулою:

$$\text{Оптимальний залишок} = \frac{\sqrt{((2 \times V_k \times \text{Пгк}) / V_3)}}{2}, \quad (1)$$

де V_k — витрати на обслуговування однієї операції поповнення грошових коштів;

Пгк — планова потреба у грошових коштах;

V_3 — рівень витрат із зберігання коштів на рахунках у банку.

Модель, розроблена М. Міллером і Д.Орром, спрямована на визначення цільового залишку грошових коштів в умовах щоденних виплат і надходжень. Тобто, вона передбачає, що грошові потоки від періоду до періоду є незалежними випадковими подіями. За цією моделлю мінімальний залишок грошових активів на наступний період приймається на рівні їх мінімального резерву у звітному періоді, а оптимальний залишок грошових активів розраховується за формулою:

$$\text{Оптимальний залишок} = \frac{2\sqrt{((3 \times \sigma^2 \times V_k) / (4 \times r))}}{2}, \quad (2)$$

де V_k — витрати на обслуговування однієї операції поповнення грошових коштів;

σ — дисперсія щоденного сальдо грошових коштів;

r — середня ставка процента за короткотерміновими фінансовими вкладеннями.

При цьому максимальний залишок грошових коштів дорівнює трикратному розміру оптимального залишку грошових активів.

Спільною рисою зазначених моделей є те, що тимчасово вільні грошові кошти підприємства конвертуються у прибуткові цінні папери інших компаній.

Проте, між розглянутими моделями є низка відмінностей, зокрема:

— модель В. Баумоля передбачає стабільні грошові витрати підприємства, які циклічно повторюються в часі, у той час як друга модель базується на абсолютно не взаємозалежних в часі операціях купівлі і продажу акцій;

— за моделлю В. Баумоля поповнення грошових коштів потрібно здійснювати в той момент, коли повністю використані запаси наявних грошових коштів. Відмітною рисою моделі М. Міллера-Д. Орра є встановлення нижньої межі грошових коштів, яка не прив'язана до моменту їх повного витрачання;

— модель М. Міллера—Д. Орра орієнтується на точку повернення, яка є нормальною межею запасу грошових коштів. Своєю чергою, модель В. Баумоля має лише умовне виділення середнього запасу грошових коштів.

Таким чином, здійснений аналіз доводить, що практичне застосування моделей В.Баумоля та М. Міллера—Д. Орра на підприємствах є складним, багатоаспектним процесом. Основними проблемами їхнього впровадження на вітчизняних підприємствах можна вважати низький рівень розвитку українського ринку цінних паперів і невизначеність зовнішнього середовища діяльності підприємств, що передбачає високий ризик втрати вартості грошових коштів після їх трансформації у короткострокові цінні папери. Проте, модель М. Міллера—Д. Орра має ряд переваг над моделлю В. Баумоля, основною з яких є врахування факторів невизначеності грошових виплат і надходжень, а також вплив сезонності і циклічності, яка передбачає високу динамічність зміни залишку грошових коштів. Тому для вітчизняних підприємств модель Міллера—Орра є доцільнішою.

Література

1. *Височан О. С.* Оптимізація середнього залишку грошових коштів на підприємстві / О. С. Височан // Проблеми економіки та управління: Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. — № 507. — С. 196.

2. *Поддєрьогін А. М.* Ефективність управління грошовими потоками підприємства / А. М. Поддєрьогін, Я. І. // Фінанси України. — 2007. — № 11. — С. 119–127.

3. *Макарова А. А.* Управление денежными потоками с помощью построения модели финансового равновесия предприятия и модели регулирования остатка денежных средств / А. А. Макарова // Аудит и финансовый анализ. — 2009. — № 5. — С. 1–7.